

Ils splerins da laresch èn puspè activs

En las valladas alpinas da las Alps centralas poi dar che las curunas dals lareschs midan il fanadur lur color daventian brinas. Il motiv per quest fatg è il splerin da laresch (*Zeiraphera diniana*). Mintga 9 onns sa multiplitgescha quest pitschen spler grisch-brin considerablamain. Las rasulaunas ruin vi da las guglias dals lareschs. Las plantas ch'èn attatgadas dal splerin dal laresch sa revegnan però puspè svelts.

Uchia viva il splerin da laresch

Vers la fin da la stad mettan las femellas dals splers mintgina circa 150 ovs en las sfessas da la scorsa e sut ils litgens. La primavaira suenter vegnan ora pitschnas rasulaunas mellen-cleras. Ellas sa nutreschan da las guglias dals lareschs e tiran giu 4 giadas la pel entaifer 6 fin 8 emnas. Las rasulaunas creschidas èn nairas e mesiran 10 fin 15 millimeters. Tschertgond nutriment serpegian ellas per la roma enturn ed excreteschan ina taila filada alventa. A partir dal fanadur sa laschan las rasulaunas dar giu da las plantas cun agid dals fils ch'ellas filan sezzas. Alura fan ellas poppa en il sternim sin il terren. Circa in mais pli tard vegnan ora ils splers ch'èn activs sin il far notg e durant la notg e vivan fin l'october.

Rom da laresch cun rasulaunas e tailas filadas.

Spler da laresch (*Zeiraphera diniana*).

Lareschs cun ina curuna che ha midà clur e ch'è daventada brina.

Mintga 9 onns ina multiplicaziun en massa

Cundiziuns da viver optimalas chatta il splerin da laresch entaifer las valladas interalpinas sur 1700 m.s.m. En questas regiuns chatscha il laresch durant il temp che las rasulaunas vegnan ora.

Circa mintga 9 onns sa multiplitgescha il splerin da laresch extremamain. L'emprim onn fan las rasulaunas donns locals sin singulas spundas suleglivas, il segund onn s'extenda la derasaziun ed ils lareschs vegnan attatgads en massa. Il terz onn va quest eveniment plaunet a fin e las rasulaunas maglian anc vi da singuls lareschs en lieus sumbrivauns.

Suenter ch'ils lareschs èn vegnids attatgads, furman els guglias pli curtas e pli diras. Questas guglias na porschan betg pli in nutriment optimal a la rasulauna dal splerin da laresch, perquai pirescha la populaziun da l'insect quasi dal tutfatg. Ils paucs splerins da laresch che survivan bastan però per instradar danovamain la proxima multiplicaziun en massa.

Schebain ch'il spler da laresch chaschuna periodicamain donns da magliar, na po el betg vegnir caracterisà sco in parasit per propi. Ils lareschs chatschan puspè suenter trais fin quatter emnas. I n'è betg necessari da cumbatter il splerin da laresch.

Fotografias: dr. W. Baltensweiler, dr. J.K. Maksymov